

INGEZONDEN

„MOUCHES VOLANTES”

Naar aanleiding van het antwoord op Vraag 25 (1957) zou ik gaarne de volgende opmerking willen maken:

De „mouches volantes”, zoals in het antwoord genoemd, hebben zeker geen enkele klinische betekenis. Het is echter voor de huisarts moeilijk deze te onderscheiden van andere „mouches”, die *plotseling* ontstaan. Soms is er dan een „loslating van het corpus vitreum” bij de papil, eveneens een op zichzelf onschuldig verschijnsel. Het komt echter bij een nauwkeurig oogheelkundig onderzoek ook een enkele maal voor, dat men in het netvlies een scheurtje vindt, dat lang niet altijd, doch een zeer enkele maal wel degelijk wordt gevolgd door netvliesloslating. De anatomische basis voor de „mouches” is dan een kleine hemorragie in het glasvocht, afkomstig uit het gebied van het netvlies waar het scheurtje ontstond (vgl. HAGEDOORN 1948, klinische les). Inderdaad hebben zeker 99,5 pct van de „mouches” géén klinische betekenis, in een zeer enkel geval is de betekenis echter bijzonder groot. Het plotselinge begin, eventueel gepaard aan subjectieve lichtverschijnselen (prikkeling van het netvlies), vereist een nauwkeurig oftalmologisch onderzoek. En aangezien de prognose van netvliesloslating zoveel gunstiger is bij een vroegtijdig gestelde diagnose, geloof ik, dat de húsarts beter vele malen een patiënt met de klacht van „mouches” onnodig naar de oogarts kan verwijzen, dan éénmaal te laat.

Literatuur: Vraag 25 (1957) *Ned. T. Geneesk.* 101, 782. — HAGEDOORN, A. (1948) *Ned. T. Geneesk.* 92, 4075.

Amsterdam, 29 april 1957

A. HAGEDOORN

De beantwoording van vraag no. 25 inzake „mouches volantes” bevat wel geen feitelijke onjuistheden, maar kan toch bij niet-oogartsen geen andere indruk hebben nagelaten, dan dat het een subjectieve klacht betreft van „geen enkele klinische betekenis”. Wij menen tegen deze indruk te moeten waarschuwen.

Een ieder kan bij zichzelf meer of minder „mouches” waarnemen. Vindt een patiënt aanleiding om zijn arts wegens deze klacht te raadplegen, dan dient te worden nagegaan wat de reden is, dat juist op dit ogenblik het verschijnsel voor de patiënt hinderlijk is geworden. Misschien komt aldus een neurasthene toestand aan den dag. Het is ook mogelijk, dat de patiënt meedeelt, dat de „mouches” de laatste tijd zijn veranderd of sterk in aantal zijn toegenomen. Men zij dan op zijn hoede! Het moge waar zijn, dat bij een groot deel dezer patiënten geen organische afwijkingen in het oog zijn te vinden, omgekeerd is het echter zo, dat de klachten bij zeker een derde deel der lijders aan o.a. iridocyclitis, glasvochtbloeding, phlebitis retinae, chorioiditis en ablatio retinae, met „mouches” zijn begonnen.

Bij de algemene arts de indruk te doen postvatten dat de „mouches” (of hoe de patiënt ze wil noemen) geen klinische betekenis hebben, is niet zonder gevaar.

Literatuur: Vraag 25 (1957) *Ned. T. Geneesk.* 101, 782.

Zutphen, 12 mei 1957

A. C. COPPER
H. K. HATTINK

Bovenstaande opmerkingen geven een waardevolle aanvulling omtrent glasvochtroebelingen die wel hinder veroorzaken. Ons antwoord was meer gericht op de glasvochtroebelingen, die nauwelijks hinder veroorzaken en die gewoonlijk mouches volantes worden genoemd.

REDACTIE

BOEKAANKONDIGINGEN

J. DELAY, *Aspects de la psychiatrie moderne*. (Bibliothèque de Psychiatrie). 115 bl. Presses Universitaires de France, Parijs 1956. Prijs: gekart. 440 Fr. frs.

Het boekje is geen systematische bespreking van de aspecten der moderne psychiatrie, zoals de titel sommigen wellicht doet vermoeden, doch bevat drie voordrachten naar aanleiding van bepaalde gebeurtenissen. De eerste voordracht wordt genoemd: „La traditionnelle leçon inaugurale”; de tweede is de openingsrede, gehouden op het internationale congres voor psychiatrie in 1947; de derde is een rede gehouden bij het 22e congres van de Frans sprekende neurologen en psychiaters.

Doordat het typische „gelegenheidsvoordrachten” zijn, draagt het bundeltje een zeer speciaal karakter.

P. C. KUIPER

Advances in pediatrics. Vol. IX, 1957. Onder redactie van S. Z. LEVINE. 336 bl., geïll. The Year Book Publishers Inc., Chicago 1957. Prijs: geb. \$ 9

Dit zojuist verschenen deel geeft opnieuw een keuze van uitstekende artikelen over een aantal voor de kindergeneeskunde belangrijke onderwerpen. Het doet goed, onder de medewerkers aan dit boek ook de namen van WEIJERS, VAN DE KAMER en DICKE aan te treffen, die een fraai overzicht van coeliakie schreven.

Voorts zou ik nog willen wijzen op het artikel van STEWART CLIFFORD over de problemen van het overdragen kind, en het bijzonder fraaie artikel van JANEWAY en GITLIN over γ -globuline.

Voor hen die van de moderne ontwikkeling in de pediatrie op de hoogte willen blijven, zijn de *Advances in Pediatrics* vrijwel onmisbaar.

J. H. P. JONXIS

P. VAN DEN BROEK, *Behn-Rorschach-Test*. Diagramme und Hilfstabellen für die Verrechnung von D und Dd, von F+ und F- und der P-Deutungen. Normtabellen für den ganzen Test und für die einzelnen Tafeln. 2e druk. 58 bl., geïll. N.V. Swets & Zeitlinger, Amsterdam 1957. Prijs: ingen. f 6,75.

Deze publikatie geeft waardevolle aanwijzingen voor een kwantitatieve bewerking van de gegevens van de test volgens Behn-Rorschach. De tabellen en diagrammen zijn overzichtelijk samengesteld. Daarnaast worden gegevens verstrekt over de verhoudingen, welke men binnen het formele beeld verwachten kan.

Het boekje verscheen in een Duitse vertaling.

L. VAN DER HORST

Verhandlungen der Deutschen Gesellschaft für Pathologie. Im Auftrage der Gesellschaft herausgegeben von C. KRAUSPE. 40. Tagung, gehalten in Düsseldorf vom 11.-15. April 1956. 402 bl., 129 fig., 22 tabellen. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart 1956. Prijs: ingen. DM. 49,50

Het hoofdthema op deze bijeenkomst was de foetale en embryonale pathologie. Zo vindt men in deze bundel voordrachten over embryopathieën bij virusaandoeningen, door J. B. MAYER; over de pathologische anatomie bij erythroblastose, door ZOLLINGER; over listeriose, door REISS; over toxoplasmose, door ESSBACH en COHRS.

Verder bevat deze uitgave een groot aantal kleinere voordrachten, waarbij ook nog enkele op het gebied van het hoofdonderwerp. Een nuttige uitgave!

H. T. DEELMAN